МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
_____ **Андрій ФОМЕНКО**
___.___.2019

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Освітній ступінь магістр
Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
Освітня програма «Правоохоронна діяльність»
Наказ ДДУВС від 30.08.2016 № 463
Статус навчальної дисципліни обов’язкова
Мова навчання: українська

Дніпро – 2019

Психологія управління // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 12 с.

РОЗРОБНИК:

Гальцева Т.О., професор кафедри психології та педагогіки факультету соціально-психологічної освіти та управління Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.

Маркіна Л.Л., доцент кафедри психології та педагогіки факультету соціально-психологічної освіти та управління Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Батраченко І.Г., професор кафедри педагогіки і психології Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля, доктор психологічних наук, професор.

Прісняковa Л.М., професор кафедри психології Дніпропетровського гуманітарного університету, кандидат психологічних наук, професор.

Розглянуто на засіданні кафедри психології та педагогіки
__.__.2019, протокол №__

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
__.__.2019, протокол №__

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом _____ років. « __»_____2019, протокол №__

(до 5 років)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» є :

навчальна - пізнання психологічних особливостей суб'єктів управління, формування потреби у розвитку якостей керівника, формування вміння застосовувати методи управління людськими ресурсами, розуміти сутності психологічних механізмів прийняття рішень, групової динаміки, форми ефективного здобуття і застосування управлінських умінь та навичок**;**

розвиваюча - розвиток управлінсько-психологічного світогляду та психологічної компетентності магістрів, розвиток управлінського мислення; розвиток творчого потенціалу майбутніх правоохоронців; розвиток комунікативних навичок магістрів**;**

виховна - виховання національної гідності і патріотизму, поваги до особистості; формування духовної основи і мудрості життя; виховання громадських якостей, вимогливості до себе й відповідальності; формування психологічної культури; посилення моральних засад встановлення міжособистісних взаємин.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі визначено такими компетентностями освітньої програми:

Соціально-гуманітарна ерудованість:

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;
- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Дослідницькі:

- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Комунікація:

- володіти базовими навичками комунікації професійного та суспільного контексту.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій:

- належно використовувати статичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності;
- працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Передбачено попереднє оволодіння дисциплінами «Психологія», «Логіка», «Філософія» (за програмою бакалаврської освіти).

Результати вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління».

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

Обсяг навчальної дисципліни:

5 кредитів ECTS, 150 год.

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Психологія управління як галузь психологічного знання

Психологія управління як галузь психологічної науки. Міждисциплінарний характер психолого-управлінського знання. Поняття предмету психології управління. Підходи до визначення предмета психології управління. Цілі і завдання психології управління. Міждисциплінарні зв'язки психології управління.

ТЕМА 2. Методологія та методи психології управління

Принципи психології управління. Методи психології управління. Класифікація методів психології управління. Психологічні методи вивчення особистості в управлінні. Соціально-психологічні методи. Методи, спрямовані на розв'язання управлінських завдань та прийняття управлінських рішень.

ТЕМА 3. Особистість як соціально-психологічний феномен управління

Вплив психологічних чинників на управлінську діяльність. Аналіз теорій особистості у контексті управлінської діяльності: психоаналіз З. Фрейда, К. Юнга, індивідуальна психологія (А.Адлер, К. Хорні) , гуманістична психологія (А. Маслоу, К.Роджерс). Соціальна позиція та соціальна роль особистості в організації.

ТЕМА 4. Психологічний зміст функцій управління

Організація діяльності як функція управління. Специфіка організації діяльності в умовах формальних і неформальних взаємозв'язків. Соціально-психологічні способи координації і регуляції керівником видів діяльності підлеглих. Мотивація як функція управління. Теорії мотивації індивідів в організації. Мотив досягнення успіху і мотив уникнення невдачі (Д. Макклеланд, Д. Аткінсон, Х. Хекхаузен). Психологічні особливості контролю в організації. Психологія прийняття управлінських рішень. Індивідуальна та групова форми прийняття управлінських рішень. Форми, види та типи управлінських рішень. Основні етапи прийняття управлінських рішень.

ТЕМА 5. Психологія особистості керівника

Психологічні властивості керівника. Поняття професійно важливих якостей керівника. Вітчизняні та зарубіжні моделі особистісних якостей керівника. Поняття ролі в психології управління. Соціальна роль у професійній діяльності. Психологічна природа управлінських ролей. Керівник і лідер організації. Суб'єктивні та об'єктивні передумови розвитку особистості керівника. Джерела управлінського розвитку. Регресивний розвиток керівника та управлінські деформації. Прийняття до уваги вікових і гендерних особливостей керівника в управлінській діяльності.

ТЕМА 6. Типи керівника та психологія впливу його на підлеглих

Поняття стилю керівництва в психології управління. Традиційна концепція управління: авторитарний, демократичний, ліберальний стилі керівництва. Поняття типу керівника в психології управління. Об'єктивні й суб'єктивні чинники, що впливають на формування типу керівника. Сучасні типи керівників. Опорні й ажурні типи керівників за Ю. Красовським. Соціокультурний контекст типології керівників.

ТЕМА 7. Психологія стресу у діяльності керівника

Поняття стресу і ризику в психології управління. Стадії стресу. Ознаки стресу. Професійний стрес та чинники, що впливають на його виникнення в організаціях. Модель професійного стресу за Л.Карамушкою. Поняття синдрому «професійного вигорання» керівника. Основні підходи до вивчення синдрому «професійного вигорання». Психологічні прояви синдрому «професійного вигорання» в управлінській діяльності. Профілактика стресів та професійного вигорання у керівників.

ТЕМА 8. Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом

Загальні особливості процесу ділового спілкування. Основні фази процесу ділового спілкування та їх характеристика. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Структура ділової бесіди й психологічні особливості кожного її компонента. Специфіка телефонної бесіди. Психологічні рекомендації з розвитку в керівника вміння слухати співрозмовника. Психологія ділових переговорів, нарад, виступів.

ТЕМА 9. Психологія управління групами та трудовим колективом

Поняття групи. Типи груп. Характеристика формальних і неформальних груп. Формування груп. Етапи розвитку групи. Сутність поняття «команда». Відмінності між групами і командами. Типи команд. Робочі групи і робочі команди Фактори, які впливають на ефективність команди. Управління формальними й неформальними групами та командами.

ТЕМА 10. Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання

Поняття конфлікту в психології управління. Сутність психологічних механізмів конфліктів. Підходи до класифікації конфліктів в управлінні. Види конфліктів в організації. Основні джерела виникнення конфліктів в управлінні. Причини виникнення конфліктів, пов'язаних із психологічними особливостями учасників управлінського процесу. Форми перебігу конфлікту в організації. Форми поведінки учасників управлінського процесу в ситуації конфлікту. Типи поведінки людини в конфлікті (метод Томаса-Кілмена). Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні. Роль керівника у вирішенні конфліктів підлеглих. Формування прийнятного соціально-психологічного клімату в організації.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Психологія управління» передбачено – екзамен.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Питання, винесені на розгляд, **засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані** необхідні практичні навички та вміння; **всі** навчальні завдання, передбачені планом заняття, **виконані** в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується **на глибокому знанні** психології управління, усвідомленні значення наукових знань для професійної діяльності.
4	Питання, винесені на розгляд, **засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані** необхідні практичні навички та вміння; **всі** передбачені планом заняття навчальні завдання **виконані** в повному обсязі **з неістотними неточностями**. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань **переважно ґрунтується на знанні** основних категорій і понять психології управління, усвідомленні значення наукових знань для професійної діяльності.
3	Питання, винесені на розгляд, **у цілому засвоєні**; практичні навички та вміння мають **поверхневий характер**, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, **виконані**, **деякі** види завдань виконані **з помилками**.
2	Питання, винесені на розгляд, **засвоєні частково**, **прогалини** у знаннях **не носять істотного характеру**; практичні навички та вміння **сформовані недостатньо**; **більшість** навчальних завдань **виконано, деякі** з виконаних завдань **містять істотні помилки,** які потребують подальшого усунення.
1	Здобувач вищої освіти **не готовий до заняття, не знає** більшої частини програмного матеріалу, **з труднощами виконує** завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, **допускає змістовні помилки, не володіє** відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	**Відсутність на занятті.**

Для навчальної дисципліни «Психологія управління» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: презентації результатів виконаних завдань та досліджень, контрольні питання, тестові завдання, екзаменаційні білети.

ДОДАТОК 1.1
до Робочої програми з навчальної дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

_____ Лариса НАЛИВАЙКО
___.___.2019 р.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСІХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Освітній ступінь **магістр**
Спеціальність 262 **«Правоохоронна діяльність»**

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 5 кредитів ЄКТС (150 годин).
Курс 1 Групи М - ПД - 921

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.заняття	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
11 семестр							
1	Психологія управління як галузь психологічного знання	14	4	2	2		10
2	Методологія та методи психології управління	14	4	2	2		10
3	Особистість як соціально-психологічний феномен управління	16	6	2	2	2	10
4	Психологічний зміст функцій управління	16	6	2	2	2	10

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.заняття	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
11 семестр							
5	Психологія особистості керівника	16	6	2	2	2	10
6	Типи керівника та психологія впливу його на підлеглих	14	4	2		2	10
7	Психологія стресу у діяльності керівника	14	4	2		2	10
8	Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом	14	4	2		2	10
9	Психологія управління групами та трудовим колективом	16	6	2		4	10
10	Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання	16	6	2		4	10
	Разом за семестр	**150**	**50**	**20**	**10**	**20**	**100**
	Разом за навчальний рік						
	Форма підсумкового контролю	**екзамен**					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки, протокол від « » _____ 2019 № ____

Завідувача кафедри
психології та педагогіки _____ Олена Диса

ДОДАТОК 1.2
до Робочої програми з навчальної дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

_____ Лариса НАЛИВАЙКО
___.___.2019 р.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСІХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Освітній ступінь **магістр**
Спеціальність **262 «Правоохоронна діяльність»**

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА Обсяг 6 кредитів ЄКТС (180 годин).
Курс 1 Групи МЗ - ПД - 921

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінар	Практ. заняття	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
11 семестр							
1	Психологія управління як галузь психологічного знання	14	2	2			12
2	Методологія та методи психології управління	14	2	2			12

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінар	Практ. заняття	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
11 семестр							
3	Особистість як соціально-психологічний феномен управління	16	2	2		2	14
4	Психологічний зміст функцій управління	14	2	2		2	12
5	Психологія особистості керівника	16	4	2		2	12
6	Типи керівника та психологія впливу його на підлеглих	16	4	2		2	12
7	Психологія стресу у діяльності керівника	14	2			2	12
8	Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом	14	2			2	12
9	Психологія управління групами та трудовим колективом	16	2			2	14
10	Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання	16	2			2	14
	Разом за семестр	**150**	**24**	**12**		**12**	**126**
	Разом за навчальний рік						
	Форма підсумкового контролю	**екзамен**					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки, протокол від « » _____ 2019 № ____

Завідувача кафедри
психології та педагогіки _____ Олена ДИСА

ДОДАТОК 2
до Робочої програми з навчальної
дисципліни

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Освітній ступінь **магістр**

Спеціальність **262 «Правоохоронна діяльність»**

на 2019/2020 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, (ст.532).

2. Підручники, посібники:

1. Єрмоленко М.М. Менеджмент: Навчальний посібник. / М.М. Єрмоленко, С.А. Єрохін, О.А. Старостенко. - К.: Національна академія управління, 2006.

2. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. / Л.М. Карамушка – К.: Либідь, 2004.

3. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: Навчальний посібник. / В.С. Лозниця - Київ: «ЕксОб», 2001.

4. Орбан – Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. 2 –ге видання/ Л.Е. Орбан – Лембрик - Київ: Академвидав., 2010.

5. Пірен М.І. Конфлікти і управлінські ролі: соціально-психологічний аналіз./ М.І Пірен – К.: Вид-во УАДУ, 2000.

6. Савельєва В.С. Психологія управління: Навчальний посібник. / В.С. Савельєва.- К. : ВД «Професіонал», 2005.

7. Ходаківський Є. І. Психологія управління. 5-те вид. перероб. та доп. Х-69 [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2016.

Додаткова література

1. Войнович М.В. Карамушка Л.М. Психологічні основи розв’язання управлінських конфліктів в освітніх закладах. / М.В. Войнович, Л.М. Карамушка //Управління закладами середньої освіти: психологічні аспекти. – К. Ін-т психології АПН України, 2001.

2. Жаворонкова Г.В., Скібіцький О.М., Сівашенко Т.В. Управління конфліктами: Навч. посіб. / Г.В. Жаворонкова , О.М. Скібіцький, Т.В. Сівашенко Т.В. - К.: Каравела, 2018.

3. Євтушенко О. Н. Психологія управління: [науково-методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Психологія управління»] / О. Н. Євтушенко. – Миколаїв: Вид-во ПП Шамрай, 2007.

4. Мельник Л. П. Психологія управління: Курс лекцій. / Л.П. Мельник – К.: МАУП, 1999.

5. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування. / В.М. Шеломенцев – К.: Лібра, 2003.

6. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник. / Ф.І. Хміль – К.: Академвидав, 2004.

7. Орбан-Лембрик Л. Е. Специфіка застосування влади в управлінській діяльності керівника: психологічний аспект аналізу. / Л. Е. Орбан-Лембрик // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. — Івано-Франківськ: Плай, 2000. — Вип. 5. — Ч. 1. — С.178—183.

8. Юрков О.С. Психологія управління: Опорний конспект. / О.С. Юрков, Т.Ю. Бубряк. – Мукачево:МДУ, 2013.

3.Інтернет-ресурси

1. http://chitalka.info/psy.html – Електронні підручники онлайн «Психологія».
2. http://psyh.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html – Вісник психології і соціальної педагогіки.
3. http://osvita.ua/school/psychology/ – освіта. ua.
4. http//www.meta-ukraine.com – Мета – українська пошукова система.
5. http://management.com.ua.
6. http//www.lib.ru/poisk.dir – Lib.Ru – пошукові системи в Інтернеті.
7. http//www.google.com – пошукова система Google.

Завідувача кафедри
психології та педагогіки _____ **Олена ДИСА**